22 Φεβρουαρίου 2023

Εκοιμήθη ο Μητροπολίτης πρώην Ηλείας Γερμανός (ΦΩΤΟ/VIDEO)

/ Γενικά Θέματα

Απέραντη θλίψη στην Ηλεία και στην Εκκλησία της Ελλάδος από την εκδημία του Μητροπολίτη πρώην Ηλείας Γερμανού.

Ο ιεράρχης εκοιμήθη το βράδυ της Τρίτης 21 Φεβρουαρίου σε ηλικία 91 ετών. Η κατάσταση της υγείας του το τελευταίο διάστημα ήταν ιδιαίτερα επιβαρυμένη, ενώ είχε νοσηλευτεί και σε ιδιωτική κλινική στην Πάτρα. Ο Μητροπολίτης πρώην Ηλείας παρέμενε τις τελευταίες ημέρες στο δωμάτιο του στον τελευταίο όροφο του Γηροκομείου “Παναγία η Καθολική” στη Γαστούνη, με υποστήριξη οξυγόνου.

Ένας από τους σπουδαιότερους ιεράρχες της Εκκλησίας της Ελλάδος

Ο μακαριστός ιεράρχης ήταν εκ των σπουδαιότερωνπροσωπικοτήτων της ιεραρχίας, συμβάλλοντας στην ορθότερη και εντός κανόνων της πίστεως λειτουργία της **Εκκλησίας της Ελλάδος.**

Ηλείας Γερμανός: 41 χρόνια έργο – παρακαταθήκη σε Εκκλησία και Ελληνικό λαό

Το πρωί της Δευτέρας 3 Οκτωβρίου 2022 σε κλίμα συγκίνησης ο **Μητροπολίτης Ηλείας Γερμανός** ιερούργησε στην τελευταία Θεία Λειτουργία του ως Ποιμενάρχης της Ιεράς Μητροπόλεως, στον ναό του **Αγίου Νικολάου Πύργου.** Επέλεξε ανήμερα της επετείου της εις Επίσκοπον χειροτονίας του, να αποχαιρετήσει από την θέση αυτή τους κληρικούς, τους συνεργάτες και το ποίμνιο του. Εκπρόσωποι των τοπικών αρχών και πλήθος πιστών παρέστησαν για να προσευχηθούν και να τιμήσουν τον γηραιό ιεράρχη, ο οποίος μετά από σαράντα ένα χρόνια στο πηδάλιο της τοπικής Εκκλησίας, αφήνει πίσω του ως κληρονομιά ένα τεράστιο έργο, πλούσιο σε κοινωνική προσφορά.

Η τελευταία ομιλία

Η τελευταία ομιλία του μακαριστού Μητροπολίτη πρωην Ηλείας, καθήλωσε τους

πιστούς που την παρακολούθησαν. Ο ιεράρχης εξέφρασε για άλλη μια φορά την προτίμησή του προς το πρόσωπο του **Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Ωλένης κ. Αθανασίου,** έτσι ώστε αυτός να είναι ο νέος **Μητροπολίτης Ηλείας.**

Παράλληλα, γνωστοποίησε ότι θα παρέμενε Τοποτηρητής της Μητρόπολης μέχρι την Ενθρόνιση του νέου Μητροπολίτη, ενώ ακολούθως θα αποσυρθεί στην **Ιερά Μονή Παναγίας της Καθολικής** στη Γαστούνη, όπου εκεί θα μπορεί να δέχεται πλέον τους πιστούς, για να μιλάει μαζί τους και να τους δίνει τις συμβουλές του.

Χαρακτηριστικά στην τελευταία ομιλία του ως Μητροπολίτης Ηλείας ανέφερε: *«Σήμερα πριν από 41 χρόνια, ανήμερα του Αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτου χειροτονήθηκα Επίσκοπος της Ιεράς Μητρόπολης Ηλείας. Τα χρόνια όμως πέρασαν και η δικιά μου ηλικία πέρασε και τώρα αισθάνομαι ότι δεν μπορώ να συνεχίσω το έργο που μου ανέθεσε η Εκκλησία, γι' αυτό υπέβαλα την παραίτησή μου η οποία έγινε αποδεκτή από την Ιερά Σύνοδο. Και όπως έμαθα αργά την Παρασκευή δημοσιεύτηκε το ΦΕΚ όπου το Υπουργείο επιβεβαίωσε την παραίτησή μου. Η Σύνοδος αποφάσισε να μείνω Τοποτηρητής της Ιεράς Μητροπόλεως Ηλείας μέχρι την εκλογή του νέου Μητροπολίτου.*

*Εγώ έχω προτείνει στην **Ιερά Σύνοδο**, διάδοχος μου να είναι ο Θεοφιλέστατος **Επίσκοπος Ωλένης κ. Αθανάσιος**, που εγώ χειροτόνησα και είναι ο πρώτος συνεργάτης μου. Ελπίζω και ο Θεός να δεήσει να φωτίσει τους Ιεράρχες της **Ιεράς Συνόδου** και την ιεραρχία, και την Παρασκευή 7 Οκτωβρίου όπου θα γίνει η διαδοχή, να είναι ο νέος **Μητροπολίτης Ηλείας.***

Μέχρι τότε εγώ θα είμαι Τοποτηρητής. Από την Παρασκευή και μετά ο νεοεκλεγείς Μητροπολίτης, θα είναι αυτός που θα αναλάβει. Εγώ όμως θα μείνω Τοποτηρητής μέχρι την Ενθρόνιση του. Θα παραμείνω όμως εδώ, αφού και εγώ Ηλειώτης είμαι, στον Καρδαμά γεννήθηκα και στην Ηλεία μεγάλωσα.

Επομένως εδώ θα μείνω, ως γέρος πλέον, στο γηροκομείο της Παναγίας της Καθολικής στη Γαστούνη. Όποιος θέλει μπορεί να έρχεται να με βλέπει, πάντα βέβαια με τις προφυλάξεις που πρέπει να υπάρχουν στα γηροκομεία. Γιατί εμείς φυλαχτήκαμε στα γηροκομεία από την ασθένεια του κορωνοϊού».

Ακολούθως αναφέρθηκε στις ενέργειες που έκανε η **Ιερά Μητρόπολη Ηλείας** προκειμένου να μην έχουμε διάδοση του ιού μέσα στους ναούς και στα μοναστήρια και μάλιστα αναφέρθηκε χαρακτηριστικά και σε δύο ιερωμένους που δεν θέλανε να κάνουν το εμβόλιο, τονίζοντας ότι πάνω απ' όλα πρέπει όλοι να βάζουμε την υγεία των πιστών.

> ***«Δεν μπορούμε να κάνουμε ότι θέλουμε και πάντα πρέπει να πειθαρχούμε στις αρχές»* τόνισε χαρακτηριστικά.**

Επίσης, στάθηκε στην **Ευαγγελική περικοπή** που ακούστηκε για έναν έμπορο που έψαχνε να βρει ένα διαμάντι και όταν το βρήκε πούλησε όσα είχε και το αγόρασε για να το έχει για πάντα. «Αυτός πρέπει να είναι ο απώτερος δικός μας σκοπός, ότι

δηλαδή το διαμάντι της Σωτηρίας μας, το διαμάντι της Εκκλησίας μας το κρατάμε πάντοτε στην καρδιά μας και με αυτό θα μείνουμε μέχρι να φύγουμε από αυτόν τον κόσμο».

Ολοκληρώνοντας την ομιλία του τόνισε ότι θα προσεύχεται πάντα στον Άγιο Διονύσιο τον Αρεοπαγίτη, τον προστάτη των δικαστικών, για να τους έχει όλους καλά, να τους στηρίζει, να τους δυναμώνει.

Η αποδοχή της παραίτησης από τη Διαρκή Ιερά Σύνοδο

Στις 5 Σεπτεμβρίου 2022 η Διαρκής Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος κατά τη πρώτη συνεδρίαση της υπό τη νέα σύνθεση έκανε δεκτή την παραίτηση του Μητροπολίτη Ηλείας κ. Γερμανού λόγω γήρατος. Την είδηση έκανε γνωστή ο **Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Συμεών,** Εκπρόσωπος Τύπου της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου.

Την Παρασκευή 7 Οκτωβρίου 2022 είναι προγραμματισμένη η εκλογή νέου **Μητροπολίτη Ηλείας** κατά τη διάρκεια των εργασιών της Ιεραρχίας της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος. Μέχρι τότε Ποιμενάρχης της **Ιεράς Μητροπόλεως** θα συνεχίσει να είναι ο Μητροπολίτης κ. Γερμανός. Παράλληλα, σύμφωνα με απόφαση του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου και Συνοδική εντολή, ο Σεβασμιώτατος ορίστηκε Τοποτηρητής της **Ιεράς Μητρόπολης Ηλείας** μέχρι την ενθρόνιση του νέου Μητροπολίτη.

Η επιστολή της παραίτησης

Ο μακαριστός **Μητροπολίτης Γερμανός** δεν παρέλειψε να δημοσιοποιήσει και την επιστολή παραίτησης που συνέταξε στις 24 Αυγούστου και απέστειλε στον **Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος** κ.κ. Ιερώνυμο, στην οποία αναφερόταν στους λόγους που τον οδήγησαν στην απόφαση αυτή και στον πόνο που του προκαλεί, ενώ παράλληλα στο τέλος πρότεινε ως διάδοχό του τον Θεοφιλέστατο **Επίσκοπο Ωλένης κ. Αθανάσιο.**

Αναλυτικά η επιστολή:

«Μακαριώτατε Δέσποτα,

Εις πάντα άνθρωπον ο αποχωρισμός από την Υπηρεσίαν που διακονούσε και από το περιβάλλον που ζούσε προκαλεί πάντοτε μεγάλον πόνον και λύπην.

Τα ίδια, πολύ περισσότερον, αισθάνομαο και εγώ, αποχωριζόμενος την Ιεράν Μητρόπολιν Ηλείας, εις την οποίαν εκάρην Μοναχός και εχειροτονήθην Διάκονος

και Πρεσβύτερος λαο διακονώ από το 1960, υποβάλλων σήμερον την παραίτησίν μου.

Όμως: Το βάρος των ενενήντα ετών της ηλικίας μου, Οι πολλές σωματικές ασθένειές μου και η αδυναμία μου να συνεχίσω διακονών, όπως αρμόζει και πρέπει,

Η αγάπη μου προς τους συμπατριώτες μου Ηλείους Κληρικούς, Μοναχούς και Λαϊκούς, τους οποίους πλέον αδυνατώ να διακονώ όπως θέλει ο Θεάνθρωπος Κύριος και αυτοί επιθυμούν,

Υπερίσχυσαν του πόνου μου δια τον αποχωρισμόν και με υποχρεώνουν να υποβάλω σήμερα προς Υμάς, Μακαριώτατο και μέλη της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου, την παραίτησίν μου από το αξίωμα του Μητροπολίτου της Ιεράς Μητροπόλεως Ηλείας, όχι βέβαια και από την Αρχιεροσύνην μου και παρακαλώ Υμάς, Μακαριώτατο και τους αγαπητούς Συνοδικούς Αρχιερείς, να την αποδεχθείτε.

Προς τούτοις θερμώς σας παρακαλώ, δια την ελάφρωσιν του πόνου του αποχωρισμού μου, να εκλέξετε ως διάδοχόν μου εις την Ιερά Μητρόπολιν Ηλείας τον Θεοφιλέστατον Επίσκοπον Ωλένης κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΝ, διακονών υπέρ τα σαράντα χρόνια εις την Μητρόπολιν Ηλείας και γνωρίζων καλώς πρόσωπα και πράγματα, ίνα με ταις πρεσβείαις του Αγίου Διονυσίου του εν Ζακύνθω ενισχυθεί δια να συνεχίση το τεράστιον πνευματικόν και κοινωνικόν έργον της Ιεράς Μητροπόλεως Ηλείας, εις δε την ταπεινότητά μου να έχω «Χριστιανά τα τέλη της ζωής μου, ανώδυνα και ανεπαίσχυντα». ΑΜΗΝ

Μετά βαθυτάτου σεβασμού

Ο εκουσίως παραιτούμενος υπογράφων τη εμή χειρί

Ο Ηλείας Γερμανός

Ελάχιστος εν Χριστώ αδελφός».

Ποιος ήταν ο Μητροπολίτης πρωην Ηλείας Γερμανός

Ο μακαριστός Μητροπολίτης πρωην Ηλείας Γερμανός (κατά κόσμον Ιωάννης Παρασκευόπουλος του Γεωργίου και της Κωνσταντίνας) γεννήθηκε στις 24 Φεβρουαρίου 1932 στον Καρδαμά Ηλείας όπου τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο. Τον Σεπτέμβριο 1946 εγγράφεται στην Επτατάξιο Εκκλησιαστική Σχολή Κορίνθου και τον Οκτώβριο 1953 στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, από όπου και αποφοίτησε τον Φεβρουάριο του 1958.

Από την εις Επίσκοπον χειροτονία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Ηλείας κ. Γερμανού

Εκπλήρωσε τη στρατιωτική του υποχρέωση υπηρετώντας επί 30 μήνες (Απρίλιος 1958 – Οκτώβριος 1960) στον Στρατό Ξηράς και την Αεροπορία, ως έφεδρος Ανθυποσμηναγός.

Στις 8 Νοεμβρίου 1960 ο μοναχός Γερμανός χειροτονήθηκε διάκονος από τον τότε ποιμενάρχη της Ηλείας στον Ιερό Ναό Αγίου Ιωάννου Θεολόγου της γενέτειράς του Καρδαμά.

Στις 6 Δεκεμβρίου 1960, λίγες ημέρες αργότερα, στον πανηγυρίζοντα Μητροπολιτικό Ναό Αγίου Νικολάου Πύργου, χειροτονήθηκε υπό ιδίου Μητροπολίτη πρεσβύτερος, λαμβάνοντας την ίδια ημέρα και το οφφίκιο του Αρχιμανδρίτου. Ήταν τότε μάλιστα ο μοναδικός θεολόγος κληρικός στην Μητρόπολη Ηλείας.

Υπηρέτησε για μικρό χρονικό διάστημα ως Εφημέριος στις Ενορίες Βρανά – Βαρθολομιού και Σκουροχωρίου και τον Σεπτέμβριο του 1961 διορίσθηκε τακτικός Ιεροκήρυκας και Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος, ενώ ταυτόχρονα εκτελούσε χρέη Πρωτοσυγκέλλου, καθώς η θέση αυτή παρέμενε κενή.

Τον Μάρτιο του 1979 διορίσθηκε Α’ Γραμματέας της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας

της Ελλάδος και την 1η Οκτωβρίου 1981 εξελέγη Μητροπολίτης Ηλείας.

Στις 3 Οκτωβρίου 1981 χειροτονήθηκε Επίσκοπος στον πανηγυρίζοντα **Ιερό Ναό Αγίου Διονυσίου Αρεοπαγίτου Αθηνών** από τον **Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος Σεραφείμ**.

Στις 24 Οκτωβρίου 1981 ενθρονίστηκε ως νέος **Μητροπολίτης Ηλείας** στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Πύργου. Έκτοτε, ο **Μητροπολίτης Ηλείας Γερμανός Β΄** ποιμαίνει θεοφιλώς την Ηλεία μέχρι τις ημέρες μας.

Το 2016, όπου διετέλεσε Αντιπρόεδρος της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, του έγινε η τιμή να συλλειτουργήσει στο Πανορθοδόξο συλλείτουργο στο Σαμπεζύ της Γενεύης, καθώς και να συμμετάσχει στις εργασίες για την προετοιμασία της Πανορθοδόξου Συνόδου ως αντιπρόσωπος του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου.

Είχε διατελέσει Τοποτηρητής στις **Μητροπόλεις Τριφυλίας, Ζακύνθου και Κεφαλληνίας.**

Στις 24 Αυγούστου 2022 αποφάσισε να υποβάλλει την παραίτησή του λόγω γήρατος στη Διαρκή Ιερά Σύνοδο, η οποία την έκανε αποδεκτή στις 5 Σεπτεμβρίου 2022.

Στις 7 Σεπτεμβρίου 2022 βραβεύτηκε με τον Χρυσό Σταυρό του Αποστόλου Παύλου, την ύψιστη τιμητική διάκριση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος. Με την ενέργεια αυτή η Εκκλησία της Ελλάδος εξέφρασε την ευαρέσκεια και τις ευχαριστίες της για όσα ο πολιός Ιεράρχης προσέφερε στην Εκκλησία του Χριστού.

Ο Χρυσός Σταυρός του Παρασήμου του Αποστόλου Παύλου στον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ηλείας κ. Γερμανό – Ύψιστη τιμητική διάκριση για την προσφορά του στην Εκκλησία (Φωτογραφία: Χρήστος Μπόνης)

Η τεράστια πορεία και το πλούσιο κοινωνικό και φιλανθρωπικό έργο

Τεράστιο θα μπορούσε να χαρακτηρίσει κανείς το κοινωνικό και φιλανθρωπικό έργο που είχε αναπτύξει ο κατά τη διάρκεια των σαράντα ενός (41) ετών ποιμαντορίας του, συνεχίζοντας και επαυξάνοντας το έργο του προκάτοχου του μακαριστού Αθανασίου, του οποίου άλλωστε υπήρξε συνοδοιπόρος και πρώτος συνεργάτης. Το κοινωνικό αυτό έργο συνίσταται σε γηροκομεία και άσυλα κατακοίτων, ορφανοτροφεία, οικοτροφεία, κατασκηνώσεις, βρεφονηπιακό σταθμό, σχολή βυζαντινής μουσικής και αγιογραφίας κ.λπ.

Υπό τη σκέπη της Ιεράς Μητροπόλεως Ηλείας βρίσκονται, μεταξύ άλλων, το **Άσυλο Ανιάτων** των Λαστέϊκων Πύργου, το Ίδρυμα Χρονίως Πασχόντων και Κατάκοιτων Γερόντων στη Κ. Παναγιά Κυλλήνης, το **Άσυλο Αναπήρων – Γηροκομείο Γαστούνης,** το Ορφανοτροφείο στα Σπάτα, αλλά και ο Πρότυπος Βρεφονηπιακός Σταθμός στο Κέντρο του Δήμου Ήλιδας, ιδρύματα τα οποία φιλοξενούν συνανθρώπους μας από όλη την Ελλάδα.

Αξιομνημόνευτη είναι η δραστηριότητά του στους σεισμούς του 1993, στις πυρκαγιές του 2007 και στον σεισμό του Ιουνίου 2008, τρομερές θεομηνίες που

έπληξαν την Ηλεία. Στις δύσκολες αυτές στιγμές για το ποιμνιό του ο Μητροπολίτης Γερμανός βρέθηκε κοντά τους, ενισχύοντάς τους ποικιλοτρόπως υλικά και ηθικά.

Για την προσφορά του κατά τον σεισμό του 1993 στον Πύργο ο Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος της Μητροπόλεως Ηλείας π. **Ηλίας Παπαγγελής** επισημαίνει: «Αγρύπνησε, εταλαιπωρήθη, επόνεσε μαζί με τους πληγέντας, πληγωθείς και ο ίδιος. Αλλά και εστήριξε, εθέρμανε, εσπίτωσε, ετροφοδότησε και ποικιλοτρόπως εβοήθησε τους Χριστιανούς του, μάλιστα μετά την ευγενή και γενναία δωρεά προς αυτόν του εκλεκτού συμπατριώτου εφοπλιστού Γιάννη Σπ. Λάτση ποσού 100.000.000 δραχμών».

Το 1996 ίδρυσε εκκλησιαστικό Ραδιοφωνικό σταθμό, ενώ το 2009 δημιούργησε την ιστοσελίδα της **Μητροπόλεως Ηλείας** (www.imilias.gr).

Επίσης, συνεχίζει την έκδοση του περιοδικού της **Μητροπόλεως Ηλείας Άμπελος** (Γ΄-Δ΄ περίοδος, 1982-σήμερα), ενώ λίαν αξιόλογες είναι και οι εκδόσεις βιβλίων της Ιεράς Μητροπόλεως θεολογικού και γενικότερου περιεχομένου

Από την αρχή της αρχιερατείας του παρότρυνε τους ιερείς να σπουδάσουν, ώστε τελικά να έχει ανέβει το μορφωτικό επίπεδο του κλήρου της Ηλείας σε πολύ σημαντικό βαθμό. Για τη συνεχή καλλιέργεια των ιερέων του διοργανώνει επίσης επιμορφωτικά σεμινάρια και ιερατικές συνάξεις, καθώς και το Ετήσιο Θεολογικό Συνέδριο της Μητροπόλεως Ηλείας.

Τέλος, επί των ημερών του επισκέφθηκαν την **Ηλεία** ως προσκεκλημένοι του μεγάλες εκκλησιαστικές προσωπικότητες, όπως ο νυν **Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος** (Αύγουστος 2003), ο νυν **Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομος** (επισκέφθηκε την Ηλεία τρεις φορές, τον Αύγουστο του 2008 και τον Νοέμβριο 2009 και τον Ιανουάριο του 2018) οι **Αρχιεπίσκοποι Αθηνών Χριστόδουλος** (+2008) και Ιερώνυμος Β’ και οι **Αρχιεπίσκοποι Αμερικής Ιάκωβος** (+2005) και Δημήτριος.

Στην τελευταία συνέντευξη που παραχώρησε μια μέρα μετά την αποδοχή της παραίτησης του από τη Διαρκή Ιερά Σύνοδο, ο Σεβασμιώτατος, μεταξύ άλλων, μίλησε για τα ιδρύματα που δημιούργησε και για τις εγκαταστάσεις που ήδη είχε η Ιερά Μητρόπολη και βελτίωσε, καθώς και για την προσφορά του σε όσους είχαν ανάγκη. Κλείνοντας, αποκάλυψε και τα σχέδιά του για το μέλλον, ανακοινώνοντας πως θα μείνει στο Ίδρυμα της Παναγίας Καθολικής στη **Γαστούνη.**

Συγγραφέας πολυάριθμων έργων

Παρά τη μεγάλη κοινωνική δραστηριότητα που επιδεικνύει ο Μητροπολίτης Ηλείας κ. Γερμανός, ως λόγιος και φιλομάθης βρίσκει το χρόνο για τη συγγραφή βιβλίων και μελετών, κυρίως λαογραφικού, ιστορικού και ποιμαντικού περιεχομένου. Ακολουθεί ενδεικτικός κατάλογος με τα βιβλία του Σεβασμιωτάτου:

- *1) ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ ΤΙΝΕΣ ΚΑΙ ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑΙ, ΩΣ ΣΥΝΑΝΤΩΝΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΗΛΕΙΑ*
- *2) Η ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΙΣ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΕΚΦΡΑΣΙΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΘΕΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ*
- *3) ΠΛΑΝΕΣ και η ΑΛΗΘΕΙΑ*
- *4) ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΩΣ*
- *5) ΑΧΑΪΑ – ΗΛΕΙΑ ΕΠΙ ΔΥΟ ΧΙΛΙΕΤΙΕΣ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΥ*
- *6) Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΒΟΗΘΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ ΣΗΜΕΡΑ*
- *7) Ο ΕΞ ΕΒΡΑΙΩΝ ΠΑΤΡΙΝΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΣ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΗΣ*
- *8) Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΠΑΥΛΟΝ*
- *9) Η ΚΑΙΝΗ ΚΤΙΣΙΣ*
- *10) ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΑΓΕΙΑ*
- *11) Η ΕΙΣ ΤΗΝ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΝ ΗΛΕΙΑΣ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΑΝΑΚΟΜΙΔΗΣ ΤΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ ΤΟΥ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ*
- *12) ΑΓΙΟΓΡΑΦΟΙ ΦΟΡΗΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ, ΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΕΝΟΡΙΩΝ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΗΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΩΛΕΝΗΣ ΤΟΥ ΙΘ’ ΑΙΩΝΟΣ*
- *13) ΑΙΤΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΑΓΕΙΑΣ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΝΙΚΗΣΙΣ ΑΥΤΗΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ*
- *14) Ο ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΩΝ ΗΛΕΙΩΝ ΑΝΑΖΗΤΟΥΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΙΟ ΚΑΙ ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ*
- *15) Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΗΛΕΙΑΚΟΝ ΛΑΟΝ*
- *16) Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΥΔΡΑΣ κ. ΙΕΡΟΘΕΟΣ ΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΗΛΕΙΑΝ*
- *17) Η ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΣ ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΟΜΩΝΥΜΟΝ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΠΑΤΑ ΑΧΑΪΑΣ*
- *18) Η ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΛΩΣΣΑΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ*
- *19) ΑΙ ΕΝ ΗΛΕΙΑ ΜΑΓΙΚΑΙ ΕΠΩΔΑΙ (ΤΑ ΞΟΡΚΙΑ)*
- *20 ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΘΑΥΜΑΤΑ ΣΗΜΕΡΑ;*
- *21) ΤΑ ΝΑΪΚΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΗΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΩΛΕΝΗΣ*
- *22) ΤΑ ΦΥΛΑΚΤΑ ΤΗΣ ΗΛΕΙΑΣ ΥΠΟ ΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ*
- *23) Η ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΜΟΥ (κατά την τρίτην δεκαετίαν)*